

అగ్నేః కృత్రికా తదగ్నతః క్షయమనైవైత్యభేదేన తే రహ-
 స్తవం పశ్యద్భేదేన తే పృథానీ వేద వివక్ష్యతే । అగ్నేః కృత్రికా య-
 తే నైవమనైవ వేదే ॥ ౬.౩ ॥

॥ వాః ౬౩ ॥

షష్ఠప్రపాఠకః

వాః ౬౩ ॥ అనుమత్యై పురూషాశ్చ మస్తాశ్చ పాల్వన్నిర్యుతః ।
 యే త్ర్యోర్యక్షాశ్చ క్షమ్యామా అవేకియన్తే । తన్నైర్ముతమేకకపాల-
 మ్ । ఇయ వా అనుమతిః । ఇయన్నిర్ముతిః । నైర్ముతేన పూర్వ-
 ణ ప్రచరతి । ప్రాప్సారమైవ నిర్ముతిం పూర్వాన్నిరవదయతే । ఏక-
 కపాలో భవతి । ప్రక్షధైవ నిర్ముతిన్నిరవదయతే । యదహుత్వా
 గార్హపత్య క్షయమ్ ॥ ౧ ॥ రుద్రో భూత్వాఽగ్నిరనూతాథా । అ-
 భ్యర్చ్యక్షా యమానశ్చ వాన్యాత్ । ఏహి స్వాహాఽఽహుతి
 జ్ఞాప్తాగ ఇత్యాహ । ఆహుత్యైవై నగం శమయతి । నాత్రి మార్చ-
 త్యభ్యర్చ్యర్ష యమానః । ప్రక్షోల్కుకేన యన్తి । తద్ధి నిర్ముత్యై
 భాగదేయమ్ । ఇమాన్ధిశ్చ యన్తి । ప్రషా వై నిర్ముత్యై డ్ ।
 స్వాహామైవ ద్విశి నిర్ముతిన్నిరవదయతే ॥ ౨ ॥ స్వకృత్ ఇరిత
 జహాతి ప్రక్షలే వా । ప్రక్షల్వై నిర్ముత్యా ఆయతనమ్ । స్వప్ర-
 వాయతే నిర్ముతిన్నిరవదయతే । ప్రవతే నిర్ముతే భాగ ఇత్యా-
 హ । నిర్దేశ్యైవై నామ్ । భూతే ప్రావిష్కృత్యనీత్యాహ । భూతిమ్

హావర్తతే । ముచ్చైమనుగంహస ఇత్యాహ । అగంహస ప్ర-
 వైసం ముచ్చతి । అద్భుతాన్యజ్ఞాహాతి ॥ 3 ॥ అస్తత ప్రవ నిర్ము-
 తిన్నిరవదయతే । కృష్ణవాసః కృష్ణతూప్తవ్యక్షగా । ప్రతదైవి
 నిర్ముత్యే చూపమ్ । చూపేనైవ నిర్ముతిన్నిరవదయతే । అప్రతీక్ష-
 మాయప్తి । నిర్ముత్యా అస్తహేర్యై । సప్తహి సప్తహి య ఇ-
 ద్భూతాశ్చ పునరేత్య గార్హపత్యే ఆహాతి । ఆహుత్యేవ సమ-
 స్త్యన్త గార్హపత్యముపాసతాన్తే । అనుమతేన ప్రచరతి । ఇయ
 వా అనుమతిః ॥ ౪ ॥ ఇయమి వా స్తే ర్భూమను మస్యతే । ధేను-
 వర్షక్షగా । ఇమామైవ ధేనుష్కరుతే । అదిత్యచ్చరున్నిరవపతి । ఉ-
 థయాశ్చైవ ప్రకాస్వలిషీచ్యతే । క్షేపీమ చ మానుసీమ చ । వ-
 ర్షో దక్షిణా । వర్షో హి ర్భూగం సమృద్ధ్యై । అగ్నావైష్ణ-
 వమేకాదశకపాలన్నిరవపతి । అగ్నిస్సర్వా క్షేవతాః ॥ ౫ ॥
 విష్ణుర్యజ్ఞః । క్షేవతాశ్చైవ యజ్ఞాశ్చావ రున్ధే । వామనో వహీ దక్షి-
 గా । యద్వహీ । తేనాగ్నేయః । యద్వామనః । తేన వైష్ణవస్స-
 మృద్ధ్యై । అగ్నీహోమాయమేకాదశకపాలన్నిరవపతి । అగ్నీహోమా-
 ర్భూవా ఇన్ద్రో వృత్రమహన్నితి । యదగ్నీహోమాయమేకాదశకపాల
 న్నిరవపతి ॥ ౬ ॥ వార్త్రోఘ్నమైవ విజత్యై । హిరణ్యవక్షిగా స-
 మృద్ధ్యై । ఇన్ద్రో వృత్రగం హత్యా । క్షేవతాభిశ్చస్త్రియేణ చ వ్యా-
 ర్థ్యత । స ప్రతమైన్ద్రాగ్న మేకాదశకపాలమవశ్యత్ । తన్నిరవపత్ ।
 తేనైవై స క్షేవతాశ్చస్త్రియశ్చావ రున్ధే । యదైన్ద్రాగ్న మేకాదశ-

కపాలన్నిరవృపతి । దైవతాశ్చైవ తేనోన్మయైశ్చ యామూనోఽవరు
 నై । ఋషభో వహీ దక్షిణా ॥ ౭ ॥ యత్వహీ । తేనాగ్నేయః । యద్యు-
 వభః । తేనోన్మయైశ్చైవ । ఆగ్నేయమస్తాకపాలన్నిరవృపతి । వై-
 వ్రీవధి । యదాగ్నేయః భవతి । అగ్నిరైవ యజ్ఞముఖమ్ । యజ్ఞ-
 ముఖమెవధికం పురస్తాద్యతై । యదైవ్రీవధి ॥ ౮ ॥ ఇన్ద్రియమైవావ-
 రునై । ఋషభో వహీ దక్షిణా । యత్వహీ । తేనాగ్నేయః । యద్యు-
 వభః । తేనోన్మయైశ్చైవ । యావత్తరైవ ప్రజా ఏషధీనామహుతా-
 నామాశ్చ న । తాః పరాఽభవన్ । అగ్నియగం భవతి హుతాద్యా-
 యః । యజమానస్యపరాభావాయ ॥ ౯ ॥ దైవా వా ఏషధీప్వాజు-
 యః । తా ఇన్ద్రిగ్నీ ఉదజయతామ్ । తానైతమైన్ద్రిగ్నన్ద్రిదశ-
 కపాలన్నిరవృణాతామ్ । యదైన్ద్రిగ్నో భవత్యుజ్జితైవ । ద్వాదశ-
 కపాలో భవతి । ద్వాదశ మాసాస్సవత్సరః । సవత్సరేజ్జేవాస్తా
 అన్నమవరునై । వైశ్వదేవశ్చరుర్యవతి । వైశ్వదేవవా అన్నమ్ । అన్న-
 మైవాస్తే స్వదయతి ॥ ౧౦ ॥ ప్రథమజో వధో దక్షిణా సమృద్ధ్యై ।
 ప్రామ్యగ్ం శ్యామాకశ్చరున్నిరవృపతి । సోమో వా అకృష్టప్రచ్యవ్యై
 రాజా । అకృష్టప్రచ్యమైవాస్తే స్వదయతి । వాస్తా దక్షిణా । ప్రామ్యగ్ం
 హీ దేవతరూ వాసస్సమృద్ధ్యై । సరస్వత్యై చరున్నిరవృపతి । సర-
 స్వతే చరుమ్ । మిథునమైవావ రునై । మిథునా గావో దక్షిణా సమృ-
 ద్ధ్యై । ఏతి వా వ్రష యజ్ఞముఖాద్యధ్యాః । యోఽగ్నేదేవతామౌ

50 | అష్టావైతాని హవీగంషి ధవన్తి | అష్టాక్షరా గాయత్రీ | ద్వాత్యు-
 త్కౌఽస్మి || తేనైవ యజ్ఞముఖాదృధ్యా అగ్నిర్దేవతామైనైతి || ౧౧ ||
 ఈయన్విరవదయ తేఽర్చిస్తాభ్యాన్యన్తరాభ్యాన్యదుమతిర్దేవతా
 నిర్వరతి వహి దక్షిణా యజ్ఞైస్త్యధ్యపరాభావాయ స్వదయతి
 గావో దక్షిణా సమృద్ధ్యై వత్స || ౧ ||

వైశ్వదేవేనై ప్రజాపతిః ప్రజా అస్పతః | తాస్సస్పష్టా స
 ప్రాజాయన్త | సోఽస్మిరకామయత | అహర్నిమాః ప్రజనయేయమితి |
 స ప్రజాపతయై శుచమదధాత్ | సోఽశోచర్హప్రజామిచ్ఛమానః | త-
 స్మాద్యచ్ఛ ప్రజా భున్క్తి యజ్ఞసః | తావృథా శోచతః ప్రజామిచ్ఛ-
 మానా | తాస్వస్మిమప్యపృత | తా అస్మిరధ్యైత్ || ౧౨ || సోమో
 తోఽదధాత్ | సువితా ప్రాజనయత్ | సరస్వతీ వాచమదధాత్ |
 పూషాఽపోషయత్ | తే వా వ్రతే త్రిస్సవధస్సరస్వ ప్రయుజ్యన్తే |
 యే దేవాః పుష్టిపతయః | సవధస్సరో వైప్రజాపతిః | సవధస్సశేణ-
 వాన్తే ప్రజాః ప్రాజనయత్ | తాః ప్రజా జాతా మరుతో
 ఘ్నన్ | అస్మానపి స ప్రాయుక్తతేతి || ౧౩ || స వ్రతం ప్రజాపతి-
 మాకర్తురగం సప్తకపాలమపశ్యత్ | తన్నీరవపత్ | తన్నో
 వై ప్రజాశ్యాకల్పత | యన్మాదుతో నిరువ్యతే | యజ్ఞస్వ
 త్కౌఽస్మిన్ | ప్రజానామభూతాయ | సప్తకపాలో ధవతి | సప్త
 క్తా వై మరుతః | గర్భో వై వాన్తే విశేణ్కల్పయతి | స ప్ర-
 జామిరశోచత్ || ౧౪ || యాః పూర్వాః ప్రజా అస్పయ | మరుత-

స్తా అవధిషుః । కథమపరాస్పృశైయేతి । తస్య శుక్త ఇద్దం భూత
 నిరవతాత । తద్వ్యధవారత్ । తదపోషయత్ । తస్మాభాయత్ ।
 ఇద్దస్య వా ప్రతస్తూపమ్ । యథామితీ । యద్వ్యధరతి । ౧౧ ।
 ప్రీతా ప్రత తద్యుమానః పోషయతి । వైశ్వదేవ్యామితీ భవతి ।
 వైశ్వదేవ్యా వై ప్రీతాః । ప్రీతా ప్రవాప్త ప్రానయతి । వాఙ్మ-
 మానయతి । ప్రీతాస్తేవ ప్రహతాస్తు రతో దధాతి । ద్యావాభ్యు-
 ధివ్య ఏకకపాలా భవతి । ప్రీతా ప్రత ప్రహతా ద్యావాభ్యుధివ్యభ్య-
 ముభయతః పరి గృహ్లాతి । క్షేవాసురాస్పృశ్యతా ఆసా । సోఽగ్ని-
 రబ్రవీత్ ॥౧౬॥ మామగ్రే యతః । మయా ముఖేనాసురాశ్చైవ్యధేతి ।
 మాన్ద్వితీయమితి సోమోఽబ్రవీత్ । మయా రాజ్ఞా శైవ్యధేతి । మాన్ద్వి-
 తీయమితి సప్తర । మయా వ్రసూతా శైవ్యధేతి । మాఞ్చతుర్థమి-
 తి సరస్వతి । ఇన్ద్రియవోఽహన్థాస్యామితి । మాం పత్సమమి-
 తి పూషా । మయా ప్రతిష్ఠయా శైవ్యధేతి ॥౧౭॥ తేఽగ్నివా ముఖే-
 నాసురాసజయన్ । సోమేన రాజ్ఞా । సప్తరా వ్రసూతాః । సరస్వ-
 తీన్ద్రియమదధాత్ । పూషా ప్రతిష్ఠాఽఽసీత్ । తతో వై క్షేవా-
 వ్యభయన్త । యదైతాసి హవీగంషే నిరుప్యన్త విజత్యై । నోత్తరవైది-
 ముపవపతి । ప్రశవో వా ఉత్తరవైదిః । అతా ఇన్త హ్యతరహీ-
 ప్రశవః ॥ ౧౮ ॥

విదిత్యశోచద్వ్యధరత్యబ్రవీత్ప్రతిష్ఠయా శైవ్యధేత్యేత-
 హీ ప్రశవః ॥ ౧౯ ॥

ప్రయచ్ఛతి । బ్రహ్మే విమిశ్చన్వాజ్జనమానయతి । ప్రజా వై బ్రహ్మ ॥
 తస్మా వాజమ్ । ప్రజాస్త్వేన తస్మా దధాతి । సముత్తరూపం ధమ్-
 యన్తి । వీరస్సమపీతా హ్యేతే । అసౌ తస్మన్నైవ తస్మా దధతే ।
 యమాన తిర్తమా ధమ్యతి । ప్రశస్తా వై వాజమ్ । యమాన
 వీన ప్రశాన్తుతీహయన్తి ॥ ౨౮ ॥

త్వాకా బహురూపం ధన్వత్యాచ్యభాగా ప్రశస్త ఆచ్యమప్రద్యేహ-
 వావసీయః ప్రత్యక్షస్తాతీర్థిన్తో హోతవ్యో భాగధయమేతే చ-
 త్వారే చ ॥ 3 ॥

ప్రజాపతిస్సన్తితా భూత్వా ప్రజా అస్మకః । తా ఏన మత్య-
 మన్యన్త । తా అస్మాదచక్రమామ్ । తా మయో భూత్వా ప్ర-
 జా మయేనాగ్రా హయత్ । తాః ప్రజా మయగృహీతాః । ప్రజా-
 పతిం పునరుపాధానన్నాథమిచ్ఛమానాః । స వీతాన్ప్రజాపతిర్వరుణ-
 ప్రహుసానపత్యత్ । తాన్నిరవపత్ । తేవే స ప్రజా వరుణప్రాశాద-
 ముచ్చత్ । యద్వరుణప్రహుసా నిరుప్యన్తే ॥ ౨౯ ॥ ప్రజానామమయ-
 గ్రాహయ । తాస్తాన్దక్షిణా బ్రాహుర్నృక్ష ఆసీత్ । సన్యః ప్ర-
 స్పృతః । స వీతాన్ద్వితీయాన్దక్షిణతో వేదిముదహా । తస్మా వై
 స ప్రజానాన్దక్షిణా బ్రాహుం ప్రాసారయత్ । యద్వితీయాన్ద-
 క్షిణతో వేదిముద్ధన్తి । ప్రజానామైవ తద్యతమాన్తో దక్షిణం బ్రాహుం
 ప్రసారయతి । తస్మాద్బ్రాతుమాన్త్యయాచ్యముష్కిన్తోక ఉభయా-
 బాహుః । యజ్ఞాభిర్దగ్ధం హ్యస్య । పృథమాత్రాద్యద్ధీ అపంభిన్తు

భవతుః । 30 । తస్మాత్సృజమాత్సృజ్యంతే । ఉత్తరస్యాత్తేన్యా
 ముత్తరస్యైవమున వసతి । కుశా వా ఉత్తరస్యైవ । కుశాస్యైవ మన్య
 తథా యన్యైవమనన ప్రతిత్య । సతత్సాహ్యాగాత్సృజ తస్య క్ష
 ణిగంషి । అశ్చైవ ద్ద్యాగ్నాభవతి । క్షాగ్రాహవా వా సతా క్షవాహ
 వ । యదీన్ద్రాగ్ని । యదీన్ద్రాగ్నాభవతి । 31 । క్షాగ్రాహవాశ్చ
 వాచ మన్య । క్షాగ్రాహవా సతా క్షవాహవ । యదీన్ద్రాగ్ని । య
 దీన్ద్రాగ్నాభవతి । క్షాగ్రాహవాచ మన్య । మూర్త్యుశాస్త్రము భవతి ।
 వాచుశాస్త్రము । మైత్రీ చ మైత్ర్య భవతుః । మైత్రువా సీవ ప్రజా
 సముగ్రాహన్మృజ్యతి । భూమకా భవతో మైత్ర్యశాస్త్రము । 32 । శరీరా
 మ్మూలమ్యప వసతి । మూలమైవాశాస్త్రము యచ్చతి । ప్రజాపతిమహ్నా
 ద్యన్మోహావమత్ । స సతేన శతేభ్యస మూర్త్యుశాస్త్రము
 రుచా యత్సృజేతాని శరీరాదుని భవన్తి । అన్నాద్యశాస్త్రము
 సామ్యాని వై కరీరాణి । సామ్యా ఇలు వా అహుతిర్దిగ్తో వృష్టి
 శ్చాప్యవయతి । యత్సృజీరాణి భవన్తి । సామ్యయైవాహుత్యా ద్దిగ్తో
 వృష్టిమవ రున్తే । కాయ ఏకకపాలో భవతి । ప్రజానాశ్చవ్త్వాయ ।
 ప్రజాపూర్వమృతమృతాశాగ్ని భవన్తి । క్షాతా సీవ ప్రజా మూ
 గ్రాహన్మృజ్యతి । ఏకమతిరిక్తమ్ । ఇన్దిర్యమూగ్రా సీవ ప్రజా మూ
 గ్రాహన్మృజ్యతి । 33 ।

నిరుప్యస్తే భవతో భవతి మైత్ర్యశాస్త్రము రున్తే వట్టు । ౪ ।
 ఉత్తరస్యాత్తేన్యామూర్త్యాని ప్రావిగంషి సాదయతి । దక్షిణా

Processed by FREE version of STOIK
Mobile Doc Scanner from www.stoik.com

దేవాన్మగన్మిరవదాయా అన్మనా గృహమప్రపే తేతి చానైతదాహా,
 వరుణగృహీతవా ఏతద్వ్యక్తస్య । యద్యతామగృహీతస్యాతి,
 చ్యతే । తుమాశ్చ నిష్కాశ్చ । తుప్తేశ్చ నిష్కాశేవ చావర్భుక,
 మన్తేతి వరుణగృహీతేనైవ వరుణామవయంతే అపాఽవ భృకమన్తే,
 తి ॥ 3౮ ॥ అప్పు నై వరుణా । ప్రాక్షాదైవ వరుణామవయంతే ।
 ప్రతియతా వరుణస్య చాశ్చ ఇత్యాహ । వరుణప్రాశాదైవ నిమూ,
 చ్యతే । అప్రతిక్షమామయన్తి । వరుణస్యాన్తరహితైస్య । ఏకోఽప్యధి
 ప్తీమహిత్యాహ । ప్రయతైవాగ్నిష్మమప్యన్త ఉచాయన్తి । తేహ్య
 నేతా మయి ధహిత్యాహ । తే ఏవాత్మన్తే ॥ 3౯ ॥

క్షరోతి గాహయత్యాహవనీయ స్త్విజ్ఞానాత్త్యపాఽవభృక,
 మన్తేతి ధత్తే ॥ ౪ ॥

దేవాసురాస్సయత్తా ఆసా । సోఽగ్నిరబ్రవీత్ । మమై-
 యమనీకవతీ తనూ । తాం ప్రీతే । అథాసురాన్తలి ధవిష్యథేతి । తే
 దేవా అగ్నయేఽనీకవతే పురోదాశమప్తాకచాలన్నిరవపా । సోఽ-
 గ్నిరనీకవాన్ ధేన్వన భాగధయేన ప్రీతః । చతుర్థాఽనీకాన్యజనయత ।
 తతో దేవా అభవన్ । పరాఽసురాః ॥ ౪౦ ॥ యదగ్నయేఽనీకవ-
 తే పురోదాశమప్తాకచాలన్నిరవపతి । అగ్నిమేవానీకవన్తగ్ంస్వన
 భాగధయేన ప్రీతాతి । సోఽగ్నిరనీకవాన్ ధేన్వన భాగధయేన ప్రీతః ।
 చతుర్థాఽనీకాని జనయతే । అసా వా ఉద్దియోఽగ్నిరనీక-
 వా । తస్య రశ్మయోఽనీకాని । ప్రాకగ్ం సూర్యగోత్య

తా నిర్వపతి । పాతా దేవాస్తా అనీకాని జనయతి । తేఽసురాః పరా-
 జితా యస్తః । ద్యావాపృథివీ ఉపాశ్రయన్ ॥ ౪౦ ॥ తే దేవా
 మరుద్భ్యోసాస్తవసేభ్యశ్చదున్నిరవహన్ ॥ తాన్ద్యావాపృథివీభ్యో-
 మైవోభయరస్సమరహన్ ॥ యశ్చమరుద్భ్యోసాస్తవసేభ్యశ్చదున్నిర-
 వతి । ద్యావాపృథివీభ్యోమైవ రదుభయతో యమాహో భార్యవ్యా-
 నోభస్తవతి । మరుద్భ్యస్తై నిర్వపతి । తకోహి హి తేభ్యస్తవతి । చదుర్యవతి ।
 పుర్యత ప్రవైవాన్భస్తవతి । తే దేవాశ్శ్వవిజయిస్తస్సస్తః । పర్యాసా-
 మ్మన్తే గృహమైధియశ్చదున్నిరవహన్ ॥ ౪౧ ॥ ఆశితా ప్రవాద్యోప-
 వసామ । కన్య వాఽహైదమ్ । కన్య వా శ్వో భవితేరి । స శ్చ-
 తోఽభవత్ । తస్యాహుతన్య వాన్తే । స హి దేవా అహుత-
 ప్యాశ్చస్తై । తేఽబురీహన్ ॥ కస్మా ఇమగ్ం హోమ్యామ ఇతి । మరు-
 ద్భ్యో గృహమైధిభ్య ఇత్యబురీహన్ ॥ తం మరుద్భ్యో గృహమైధి-
 భ్యోఽజహన్ ॥ ౪౨ ॥ తతో దేవా అభవన్ ॥ పరాఽసురాః యస్త్యై-
 వవిదుషే మరుద్భ్యో గృహమైధిభ్యో గృహే జహన్తి । భవత్యా-
 త్సనా । పరాఽన్య భార్యవ్యా భవతి । యజ్జేన్య యజ్జస్య పాక్షతా-
 త్రియతే । పక్షవ్యస్తత్ । పాక్షతా వా ప్రతీక్రియతే । యన్న-
 భ్యాబ్జహిర్యవతి । స సాదుధేనీర్వాహ ॥ ౪౩ ॥ స ప్రయాణ ఇ-
 స్తై । నానూయాణః । య ప్రవనేదః । ప్రశుమాన్యవతి । ఆవ్యరాగా-
 యతి । యజ్జస్యైవ చతుష్టి నాస్తరేరి । మరుతో గృహమైధి-
 యతి । భాగధయేన్తైవైవాన్భమర్థయతి । బ్రహ్మగ్ం వీష్వక్వత

యోగి ప్రసన్నైశ్చ । ఇహోన్మా భవతి । క్షణా వా ఇహ । క్షణస్త్వి
హోహన్మార్హతి రిష్టతి ॥ ౪౧ ॥

అసురా అశ్రయశ్చ హన్మాయత్కరున్నిరవశస్సహపాశ్రవా
హోహన్మా భవతి ద్య త ॥ ౪౨ ॥

యత్కర్మ గృహహ్నియన్యాశ్చియాత్ । క్షప్తామధ్యవ
స్యాత్ । వి త్వయ్య యత్కర్మ ఋధ్యేత్ । యన్యాశ్చియాత్ । అగృహ-
హ్ని స్యాత్ । వాప్య యత్కర్మ పృథ్వీధ్యేత్ । ప్రతివేగం పరేయః ।
తస్యాశ్చియాత్ । క్షప్తామధ్యవ భవతి । వాప్య యత్కర్మ పృథ్వీధ్యేతే
॥ ౪౩ ॥ తే దైవా గృహహ్నియేన్యాత్ । అశితా అభవన్ । అజ్ఞా-
తాభ్యజ్ఞాత్ । అదు వత్సావవాసయన్ । తేహ్యైశుర్యా మ్మధం
చాహిన్యాత్ । వా దైవేషు హోమవిత్వా । అసురాన్పువరగచ్ఛత్ ।
క్షప్తామధ్యవేన్యాత్ । అశితా భవన్తి । అజ్ఞాతైశ్చభ్యజ్ఞతే ॥ ౪౪ ॥
అదు వత్సావ వాసయన్తి । భార్యవ్యామైవ తద్యమూనః మ్మధం
ప్రహిణోతి । తే దైవా గృహహ్నియేన్యాత్ । ఇన్ద్రాయ నిష్కాప
స్మ్యదధుః । అస్మాన్మైవ త్వ ఇన్ద్రో నిహితభాగ ఉపావర్తితేతి । తా-
నిన్ద్రో నిహితభాగ ఉపావర్తత । క్షప్తామధ్యవేన్యాత్ । ఇన్ద్రాయ
నిష్కాపస్మిదధ్యాత్ । ఇన్ద్రో వైవైవస్మిహితభాగ ఉపావర్తతే ।
గార్వానశత్యో జహాతి ॥ ౪౫ ॥ భాగధేయేన్మైవైవక్ం సమర్థయతి ।
మైవభమాహ్వయతి । వైవత్కార వైవాప్య వ॥ అహో ఇన్ద్రాయమైవ త-
ద్వీర్యయమూహో భార్యవ్యవ్య వృత్తిః । ఇన్ద్రో వైవర్కం వాత్వా ।

కరణం కర్తావరముగర్భం । అపారాధముగర్భం మన్యమాదు । సోఽబ్రహ్మ ।
 క ఇహవేదివ్యవర్తి । కేఽబ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౧౯॥ అథ
 వైశావతేయాదు । బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౨౦॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ।
 బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౨౧॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౨౨॥ బ్రహ్మగర్భం
 మన్యమాదు ॥౨౩॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౨౪॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౨౫॥
 బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౨౬॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౨౭॥ బ్రహ్మగర్భం
 మన్యమాదు ॥౨౮॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౨౯॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౩౦॥
 బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౩౧॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౩౨॥ బ్రహ్మగర్భం
 మన్యమాదు ॥౩౩॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౩౪॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౩౫॥
 బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౩౬॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౩౭॥ బ్రహ్మగర్భం
 మన్యమాదు ॥౩౮॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౩౯॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౪౦॥

బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౪౧॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౪౨॥ బ్రహ్మగర్భం
 మన్యమాదు ॥౪౩॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౪౪॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౪౫॥
 బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౪౬॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౪౭॥ బ్రహ్మగర్భం
 మన్యమాదు ॥౪౮॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౪౯॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౫౦॥
 బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౫౧॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౫౨॥ బ్రహ్మగర్భం
 మన్యమాదు ॥౫౩॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౫౪॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౫౫॥
 బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౫౬॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౫౭॥ బ్రహ్మగర్భం
 మన్యమాదు ॥౫౮॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౫౯॥ బ్రహ్మగర్భం మన్యమాదు ॥౬౦॥

పీఠ్యగామ్ । అనాద్యైర్థ్య రత్ । ఉత్తరత ప్రాతపిత్తు నిర్వచిత్ ।
 ఉభయై హి దేవాశ్చ పీఠరత్నైర్వై ॥ అగ్ని యదైవ దక్షిణార్థైర్వై
 శ్రయతి । తేన దక్షిణార్థైర్వై । సామానా పీఠ్యమతే పురోదాత్తం
 మట్క-చాల్నిర్వచతి । వైశ్వదేవో వై సామా పీఠ్యమామ్ ॥ ౧౩ ॥
 వైశ్వదేవమైవ ప్రీణతి । పీఠ్యైర్వై అహిమత్పైర్వై ధానామ్ ।
 మాసా వై పీఠరత్నైర్వై అహిమత్పైర్వై । మాసావైవ ప్రీణతి । యస్మిన్వా
 ఋతే పురుషః క్రమాయతే । సామస్త్యముష్మిన్స్త్యైర్వై ధవతి । బ్రహ్మ-
 దూతా ధానా ధవన్తి । అగ్నిశ్చాతాగ్రామభిజన్త్యైర్వై । పీఠ్యైర్వై-
 స్మిప్తాస్త్యైర్వై ముఖమ్ । అర్థమాసా వై పీఠరత్నైర్వై స్మిప్తాస్త్యైర్వై
 ॥ ౧౪ ॥ అర్థమాసావైవ ప్రీణతి । అభివ్రాన్త్యామై దుగ్ధే ధవతి । సా
 హి పీఠ్యదేవైర్వైన్తుహి । యన్తుగామ్ । రస్మనుష్యాగామ్ ।
 ఉపర్వ్యైర్వై దైవానామ్ । అర్థః పీఠ్యగామ్ । అర్థ ఉపమస్థతి । అర్థః
 హి పీఠ్యగామ్ । ఏక్షయోపమస్థతి ॥ ౧౫ ॥ ఏక్షా హి పీఠ్యగామ్ ।
 దక్షిణోపమస్థతి । దక్షిణావృద్ధి పీఠ్యగామ్ । అనారభ్యోపమస్థతి ।
 రద్ధి పీఠ్యైర్వైర్వచతి । ఇమాన్తిశ్చేద్యముద్ధన్తి । ఉభయై హి దేవా-
 శ్చ పీఠరత్నైర్వై ॥ చతుస్సర్వైర్వచతి । సవ్రా వ్యానుదిశః పీఠరత్నైర్వై
 అఖాతా ధవతి ॥ ౧౬ ॥ ఖాతా హి దైవానామ్ । మున్త్యైర్వై స్మి-
 రాగ్ధీయతే । అన్త్యైర్వై హి దైవానామాగ్ధీయతే । వర్షయోర్విష్ణు
 ఇధ్మాన్త్యవతి వ్యావృత్త్యైర్వై । వతి శ్రయతి । అన్త్యైర్వై హి పీఠ్య-
 యోర్వై మనుష్యైర్వై ॥ యత్పరుషి ద్వివమ్ । రన్త్యైర్వై హి యన్త్యైర్వై

తస్మాన్మహాగామః॥౧౭॥ యథామూలమథర్థిర్థాగామః॥సమూలం బుద్ధః
హిర్యవతి వ్యావృత్తైః॥దక్షిణా స్త్రీగాతి॥దక్షిణావృద్ధి పీర్థగామః॥
త్రిః పశ్యతి॥త్పరీమై వా ఇహో హాశి పీఠకః॥తావ్రవ ప్రీగాతి॥
త్రిః పునః పశ్యతి॥వట్టం పద్యన్తే॥౧౮॥ ~~అథ~~ పద్యా బురవః॥
బురూనైవ ప్రీగాతి॥యత్రైస్సరయశమా గృహ్ణీయాత్॥ప్ర-
మాయుక్తో యఃమానస్సాన్యత్॥యన్న గృహ్ణీయాత్॥అనాయ-
త్వస్సాన్యత్॥నూష్టిమైవ స్యస్యేత్॥స ప్రమాయుక్తో భవతి॥
నానాయత్నః॥యత్రీస్పరిధిపురిదధ్యాత్॥౧౯॥ మృత్యునా
యఃమానం పరిగృహ్ణీయాత్॥యన్న పరిదధ్యాత్॥రక్షాగంపి
యజ్ఞగం హన్యః॥ద్యా పరిధి పరిదధాతి॥రక్షస్తా మపహన్త్యై॥
అథో మృత్యోరైవ యఃమానముద్స్పృశతి॥యత్రీణిప్రీణివావీగం
మృదాహరేయుః॥త్రయస్త్రయ ఏషాగం సాకం ప్రమీదేదక॥
ఏకైకమనుచీనాన్యదాహరన్తి॥ఏకైక ఏవైషామన్వత్కృ॥ప్రమీ-
యతే॥కశిపు కశిప్వన్యాయ॥ఉప్తబర్ హణముపబర్ హణ్యాయ॥
అజ్ఞానమాజ్ఞాన్యాయ॥అభ్యజ్ఞానమభ్యజ్ఞాన్యాయ॥యథాభాగమవై-
వాన్స్పీగాతి॥౨౦॥

నిరవదయతే పీర్థమానగ్నిష్వాత్తా ఏకయోప మన్తర్యభాతా
భవతి మనుష్యాగాం పద్యన్తే పరిదధ్యాన్మీయన్తే పశ్య చ॥౨॥

అగ్నేయే దేవేభ్యః పీర్థభ్యస్సమిభ్యమానానానుష్ఠూహీ-
త్యాహ॥ఉదయై హి దేవాశ్చ పీఠరత్నైశ్చ॥ఏకామన్వాహ॥

ఏ॒తా హి పీ॒ర్తగా॑మ్ । త్రి॒రన్వా॑హ । త్రి॒క హి దే॒వానా॑మ్ । బ్ర॒హ్మ॒
 రా॒వా॒ఘో॑రయతి । య॒జ్ఞప్ర॑స॒దోర॑న న్త॒రి త్యై॑ । నా॒క ప్తే॒యవృ॑ణీతే ।
 స హో॑తా॒రమ్ ॥ ౬౧ ॥ యదా॑క ప్తే॒యవృ॑ణీత । య॒జ్ఞో॒
 తా॒రమ్ । ప్ర॒మా॒య్యో యు॒మాన॑స్సా॒స్యో । ప్ర॒మా॒య్యో
 హో॒తా । ర॒స్సాన్న వృ॑ణీతే । యు॒మాన॑స్య హో॒త్యోపి॑భా॒య ।
 అ॒ప బ॑హిష । ప॒యోజా॑ య॒తి । ప్ర॒జావై బ్ర॑హి ।
 ప్ర॒జా ఏ॒వ మృ॑త్యోరు॒క్స్పృశ॑తి । అ॒న్యధా॑గ॒యతి ॥ ౬౨ ॥
 య॒జ్ఞస్యై॒వ చక్షు॑షీనా॒న్తరే॑తి । ప్రా॒చ్ఛి॒నావీ॑రీ॒సామ॑య॒తి । ప్రి॒
 దే॒వత్యా॑ హి । ఏ॒వా౭౭॒హతి॑ । ప॒క్ష్యకృ॑తో॒వ౭వ॑ ద్యతి । ప॒క్ష్య
 హ్యే॒తా దై॒వతా॑ । ద్వై పు॒రో౭ను॑వ్రా॒త్య । యా॑జ్య దే॒వతా॑ వ॒ష॒
 ట్కారః॑ । తా ఏ॒వ ప్రీ॑ణాతి । స॒న్త॒తమ॑వ ద్యతి ॥ ౬౩ ॥ ఋ॒శూనా॑గ్ం
 స॒న్తత్యై॑ । ప్రై॒వైభ్యః॑ పూ॒ర్వయా॑ పు॒రో౭ను॑వ్రా॒త్యయా౭౭॒హ ।
 ప్ర॒ణయ॑తి ద్వి॒తీయ॑యా । గ॒మయ॑తి యా॒జ్యయా॑ । తృ॒తీయై॑ వా ఇ॒తో
 లోకే॑ ప్తి॒తరః॑ । అ॒హ్నా ఏ॒వై॒నానూ॑ర్వయా పు॒రో౭ను॑వ్రా॒త్యయా౭॒
 త్యాస॑యతి । రా॒త్రియై॑ ద్వి॒తీయ॑యా । ఐ॒వై॒నా యా॑జ్యయా
 గ॒మయ॑తి । దక్షి॒ణో౭వ॑దాయ । ఉ॒ద్ద॒ష్ఠి గ్రా॑మతి వ్యాపృ॒త్యై
 ॥ ౬౪ ॥ ఆ స్వ॑ధత్యాశ్రా॒వయ॑తి । అ॒స్తు స్వ॑ధతి ప్ర॒త్యాశ్రా॑వ॒
 యతి॑ । స్వ॑ధా స॒మ ఇ॒తి వ॑షట్క॒రోతి॑ । స్వ॑ధా॒క్తాహి॑ పీ॒ర్తగా॑మ్ ।
 సో॒మమ॑గ్ర॒యతి॑ । సో॒మప్ర॑యా॒జా హి ప్తి॒తరః॑ । సో॒మం పీ॒ర్తమ॑
 ప్తే॒యయ॑తి । స॒వథ్స॑రో॒వై సో॒మం పీ॒ర్తమూ॑ । స॒వథ్స॑ర॒మైవ

తద్యతి । పితృశృహిణావదో యతి ॥ ౬౧ ॥ యే నై యశ్వా-
 నః । తే పితరో బహిణావదః । తానైవ తద్యతి । పితృనగ్నిష్ఠా-
 త్తా యతి । యే వా అయశ్వానో గృహమధినః । తే పితరో-
 గ్నిష్ఠాతాః । తానైవ తద్యతి । అగ్నిశ్చప్యవాహనయతి । య-
 ఏన పితృగామగ్నిః । తమైవ తద్యతి ॥ ౬౨ ॥ అగ్నో యథాగ్ని-
 గ్ం స్విష్టకృతయతి । తాదృగైవ తత్ । ఏతత్తే తత్త యే త-
 త్వామన్వతి తిస్సమ ప్రక్తిమ నిదధాతి । తస్మాదా తృతీయాత్పు-
 రుషాన్నామ న గృహాన్తి । ఏతావన్తాహిణ్యన్తే । అత్ర పితరో య-
 తా తాగం మన్దధ్వయిత్యాహ । హీతా హి పితరః । ఉదజ్జ్వలమాహ్ని-
 మన్తి । ఏషా వై మనుష్యాగ్నిః । స్వామైవ తద్దిశమనునిమాహ్ని-
 మన్తి ॥ ౬౩ ॥ ఆవావనీయముపతిష్ఠన్తే । న్యేవాన్తే తథ్నువతే ।
 యథ్సిత్యాహవనీయే । అథాన్యత్ర చరన్తి । ఆతమిశోరుపతిష్ఠన్తే ।
 అగ్నిమైవపద్ధిష్టారజ్జృత్వా । పితృన్నిరవదయన్తే । అన్త-
 న్తా ఏతే ప్రాగ్గానాజ్జచ్చన్తి । య ఆతమిశోరుపతిష్ఠన్తే । సుసన్త-
 శన్త్యా వయమిత్యాహ ॥ ౬౪ ॥ ప్రాగ్గో వై సుసన్తక్ । ప్రా-
 గమైవార్యస్తథతే । యోజ్జా నివన్తి తే హరీ ఇత్యాహ । ప్రాగ్గా-
 మైవ పునరయుక్త । అక్షన్నమీమదన్త హీతి గౌహపత్యముప-
 తిష్ఠన్తే । అక్షన్నమీమదన్తాథ త్వోపతిష్ఠామహ ఇతి వానైరదాహ ।
 అమీమదన్త పితరస్సామ్యా ఇర్త్యభి ప్రపద్యన్తే । అమీమదన్త పిత-
 రోఽథత్వాభి ప్రపద్యామహ ఇతి వానైరదాహ । అపః పరిషిజ్యతి ।

మూలయశ్యైవైవా ॥౧౮॥ అథో రుద్రయశ్యైవ । తృత్యతి ప్ర-
 యా ప్రశుభిః । య ప్రవవేద । అప బహిమావనూయాశా యతిః ।
 ప్రజావై బ్రహ్మ । ప్రజా ప్రవ మృత్యోరుభస్పతి । చతుర-
 ప్రయాణా యతిః । ద్వావనూయాశా । మట్సం పద్యవై । మద్యా
 ఋతవః ॥౨౦॥ ఋతూవైవ బ్రహ్మ । న పర్వస్వాస్త్యై । న సయా-
 జయన్తి । యర్పర్ప్యన్వాసిత । యభ్యయాజయేయః । ప్రమా-
 యకా వ్యాత్ । రస్సాన్వాస్త్యై । న సయాజయన్తి । పత్ని-
 మై గోప్తీభావః ॥ ౨౧ ॥

హోతారమూర్తరాగో యతిః సస్త్రమవ ద్యతి వ్యాప్య-
 త్యై బహిమదో యతిః రమివ రద్యైత్యదు నిహ్మమన్త్యాహే-
 నా స్పతన్వో నవ చ ॥ ౨౨ ॥

ప్రక్తిపూరుషమేకకాలాన్నిరవతి । కాతా ప్రవ ప్రజా
 రుద్రాన్నిరవదయతే । ఏకమతిరిక్తమ్ । ఇనిష్యమాగా ప్రవ ప్రజా
 రుద్రాన్నిరవదయతే । ఏకకాలా భవన్తి । ఏకధైవ రుద్రాన్నిర-
 వదయతే । నాభిఘారయతి । యదభిఘారయేత్ । అస్త్రవ చారిణ-
 గం రుద్రాన్నిరవదయతే । ఏకాల్పై తే యన్తి ॥ ౨౩ ॥ తద్ధి రుద్రాన్య
 భాగధయమ్ । ఇమాన్యై యన్తి । ప్రమా వై రుద్రస్య డిక్ ।
 స్వాయామైవ ద్వి రుద్రాన్నిరవదయతే । రుద్రావా అప్రశుకాయా
 అహంత్యై నాతివృత । అసా తే ప్రశుతి నిహితేద్యన్తివ్యాత్ ।
 యన్తివ ద్యన్తి । రమన్తి ప్రశున్తికతి । యన్తి న ద్యన్తివ్యాత్ ।

అయిదై పునః ప్రాణాత్ ॥ ౭౩ ॥ న హృద్యాత్పూర్వం హి వై ॥
 వాతాత్ ॥ చతుర్ముఖే హతాత్ ॥ ఏష వా అన్నీనాం కర్మణా
 నామ అన్నవశ్యేన హతాత్ ॥ మథ్యమనః కర్ణం హతాత్ ॥ ద్రుష్ట్యా
 వా ॥ అక్షా ఖలు ॥ అస్తమస్తవ హతాత్ ॥ అస్తత ఏవ ద్విద
 ర్శిరవదయతే ॥ ౭౪ ॥ ఏష తే ద్విద భాగ్యునాన్విరాఽద్భ్యు-
 యేత్యావా ॥ కుర్యాత్ప్రత్యుద్భూతా వృహి ॥ తథా వా ఏష హి వై ॥
 యగం హి వై ॥ తయైవైవగం వహా తేమయతి ॥ భువఃస్తవ ఇ-
 త్యావా ॥ యావత్త ఏవ హృద్యాత్ కుశల ॥ తేహ్యే భువఃకౌతి ॥
 తావచ్చ ద్విదమిదమహిత్యావా ॥ అహిమస్త తామా శాస్తే ॥ ౭౫ ॥
 త్ర్యమ్యకయేతామహా ఇత్యావా ॥ మృత్యోమూర్ధ్నియ మూఽమృ-
 తాంతి వాస్తతవా ॥ అహివై ॥ ఇహ్య రిభువై ॥ మూతే
 కృత్యాఽఽహవై ॥ యథావయేతేమయతౌతి ॥ తావచ్చైవ
 తత్ ॥ ఏష తే ద్విద భాగ ఇత్యావా నిరవశ్యై ॥ అపరిక్షమా య-
 వై ॥ అహ పరిష్యాతి ॥ ద్విదప్రకృతహిత్యై ॥ ప్ర వా వశేష్యా
 త్తా కాచ్యవవై ॥ యే త్ర్యమ్యకైశ్వరైః ఇతిత్యక్తాయ పునః కేత్య
 నిరవతి ॥ ఇయవా అహిః ॥ అప్యమవ ప్రతి త్యవై ॥ ౭౬ ॥

యై హృద్యాద్నిరవదయతే శాస్తే నిర్వృతి వట్పు ॥ ౭౭ ॥

అమయత్యై వైశ్వదేవత తాన్విహి ద్వివృత్తిహితపు-
 యోత్తరప్రకృతవాత్సవాన్విర్యత్తై వైశ్వదేవత తాన్విహి
 ప్రభావైశ్వయే కేతేభ్యః ప్రతిపూర్వవత్ ॥ ౭౮ ॥

అనుమత్యైత్ర్యత్రయతా వశో బహుమానా హి వశతప్తా
 తృతీయాత్రయత్రయతా యేనీకవత ఉద్ధారవా అగ్నయే దేవత్య
 యుమావేవ పటభృతతిః । అనుమత్యైత్ర్యత్రయతా ॥ ౭౬ ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

సప్తమప్రపాఠకః

హరిః ఓమ్ ॥ ప్రత్యాహ్వానైవ పశ్యమామి ॥ అథ-
 స్థాయ శునాసీరాయ పురోదాతన్తావదశకపాలన్నిరవతి ।
 సప్తభ్రూవా ఇన్ద్రాశునాసీరః । సప్తభ్రూవేనాస్మా అన్న-
 మవ రుదే । వాయవ్యం పయో భవతి । వాయవై వృష్టి
 ప్రదాపయితా । స ప్రవాన్తే వృష్టిం ప్రదాపయతి । వాయ-
 వీకకపాలో భవతి । సూర్యేణ వా అముష్మిన్లోశే వృష్టిభ్రూ-
 తా । స ప్రవాన్తే వృష్టిన్ని యచ్ఛతి ॥౧॥ ద్వాదశగ్రవగం నీరస్త్యేణా
 సమృద్ధ్యే । దేవాసురాస్సయతా ఆసా । తే దేవా అగ్నిమబ్రువా ।
 త్వయావీరేణాసురానభిభవామతి । సోఽబ్రవీత్ । త్రేధాఽ-
 వాప్తాత్మానవీకరిత్య ఇతి । స త్రేధాఽఽత్మానవీకర-
 తుత । అగ్నిస్తృతీయమ్ । ద్వాదస్తృతీయమ్ । వాయుస్తృతీ-